

1. Abaújszántó határa(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) **Ő, B**

2013. október 4–14. között, előzetes régészeti dokumentáció keretében a Herman Ottó Múzeum a Szerencsi kistérség ivóvízellátását célzó beruházáshoz kapcsolódóan (KEOP-1.3.0/09-11-2011-0046 azonosító számú projekt) terepbejárást végzett. A felszíni kutatás Abaújszántó, Tállya, Szerencs, Taktabáj, Csobaj, Tarcál és Tokaj területét érintette. Legnagyobb részben késő bronzkori, kisebb mennyiségben neolitikus, római császárkori és középkori lelőhelyeket azonosítottunk.

Alsó-rét 1. lelőhely (KÖH 88511): Tállya és Abaújszántó között található, a köztől Ny-ra, a vasút közvetlen közelében, annak kanyarulatában az Alsó-rét dülő K-i szélén. A területen mezőgazdasági művelés folyik; a már megázott, beszántott talaj jó látási viszonyokat biztosított. 120×60 m-es területen szórványosan őskori kerámiatöredékeket és kőszköz nyersanyagot gyűjtöttünk.

Alsó-rét 2. lelőhely (KÖH 88513): Tállya és Abaújszántó között található, a köztől Ny-ra, a vasút közvetlen közelében, annak kanyarulatától kissé D-re, az Alsó-rét dülő K-i szélén. A területet legelőként hasznosítják, így terepbejárást csak a vízvezeték előkészített nyomvonalán és környezetében lehetett végezni, ami rossz látási viszonyokat biztosított. 100×60 m-es területen szórványosan késő bronzkori kerámiatöredékeket gyűjtöttünk.

Munkatársak: Csengeri Piroska, Hajdú Melinda, Nagy Zoltán, Galkó József, Gyárfási József.

TÓTH KRISZTIÁN

2. Alsózsolca, Simárd-dűlő (KÖH 54683)(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) **B**

2013. július 1–5. között próbafeltárást végeztünk Alsózsolca község határában a tulajdonos, Visi József kérésére, aki agyagbányát kívánt nyitni a területen. A munkálatok célja az ismert lelőhely kiterjedésének, határának megállapítása, valamint az azonosítás során esetlegesen előkerülő régészeti jelenségek dokumentálása volt. Az Alsózsolca közigazgatási határán belül (az itt működő szélérőmű tornyának D-i tövében), Simárd földrajzi elnevezésű területen található lelőhelyet több lapályos rész és az egykori Bársonyos-ág tagolja. Az előkerült jelenségekről ún. földdokumentációt készítettünk (fotózás, felszíni leírás, GPS-sel történő bemérés, az előkerült leletanyag összegyűjtése). Megelőző feltárássra nem került sor, a kutatószondák visszatemetéséről a beruházó gondoskodott. A lelőhelyet összesen 25 kutatóárok nyitásával vizsgáltuk meg: 12 árok esett a Ny-i (úthoz közelebbi), 13 pedig a középső lelőhelyrészre. A K-i terület próbafeltárássra – annak felszíni intenzitása miatt – nem került sor. Munkánk során összesen 50 régészeti jelenség feltárását figyeltük meg, melyek a késő bronzkor időszakába sorolhatóak. Bolygatás miatt egy urnát tartalmazó objektumot feltártunk (S8), melyben hamvakat nem találtunk.

Munkatársak: Hajdú István, Kalászdí György, Páll Gergely.

HAJDÚ MELINDA

3. Anarcs, Kossuth L. u.

(Református templom környéke)

(KÖH 59036)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) **Á, Kk?**

2012. június 11–12-én a címben jelzett területen végeztünk rövid kis ásatást. Ennek előzménye az volt, hogy az anarcsi középkori templom telkén (Kossuth út 37.), a Községi Ház bővítéséhez szakfelügyeletet írtak elő. A bővítéshez kapcsolódóan kiásott sávalapozások régészeti szempontból negatívak voltak. Ennél lényegesebb volt azonban, hogy a bővítés során az épület É-i fele alatt egy 50 m²-es pince került kialakításra, 240 cm mélységben. Ennek során megpróbáltuk külön szedetni a humuszt, s csak ennek megnézése után kiszedetni a maradék talajt. A körülmények nem voltak ideálisak (110–120 cm vastag humusz, sok újkori beásás, 50 cm széles, körmös kanál), ennek ellenére az első nap Almássy Katalin régész két objektumfoltot figyelt meg. Az 1. objektum egy ovális, Ny felé mélyülő Árpád-kori gödörnek bizonyult, melynek Ny-i végét egy újkori beásás pusztította el. Betöltése faszénzemcsés, szürke. Oldala ívelt, a gödör lefelé erősen szűkül. ÉNy-i felébe egy kis kerek gödröcske mélyült. Mélysége 10 cm, átmérője 30 cm körüli. Az egész gödör megmaradt átmérője 82×80 cm, m 10–30 cm. Leletanyaga késő Árpád-kori kerámia. Ettől É-ra, mintegy 60 cm-re egy másik – késő Árpád-kori, de inkább későbbi – gödröt bontottunk ki (2. obj.). Ny-i és K-i felét egy-egy újkori beásás pusztította el, míg É-i végét az alapárok pusztította el. Betöltése szürkésbarna, sárga szemcsével keverve. Alakja eredetileg kelek, fala ívelt, alja lapos. Átmérő 175×110 cm, mélység 30 cm. Leletanyaga: korongolt alj, Árpád-kori kerámia, téglatöredékek, állatesont. A területen további szórvány Árpád-kori kerámia is előkerült, objektumok nélkül. A pince ásása során, É-i falának Ny-i végében egy Ny–K tájolású sír – minden bizonnyal a templom körüli temető egyik legszélső sírja – jelentkező metszetben, mintegy 130 cm-es mélységben. Rábontani, kibontani életveszély miatt nem lehetett. Előkerülése után a környezete be is suvadt. A további földmunkák nem érintették a sírt, így csak fényképet készítettünk róla. A dokumentálás és a pince kiásása után levonultunk a területről.

Munkatárs: Kiss László rajzoló.

JAKAB ATTILA

4. Andornaktálya, Gyilkos

(KÖH 48228)

(Heves megye) **Pa**

A Gyilkos-tető az Andornaktálya községtől K-re kb. 1,5 km-re levő, a Mezőkövesdre vezető műút feletti legnagyobb kiemelkedés. Tengerszint feletti magassága 227,6 m. Szinte az egész tető szőlőművelés alatt áll. A lelőhelyet a 2000-es évek elején Béres Sándor fedezte fel. 2004-ben Zandler Krisztián végzett terepbejárásokat,¹ majd az addig előkerült, kizárólag pattintott kövekből álló, gazdag leletanyagot az Eger környékének paleolitikumáról írott szakdolgozatában (ELTE, Budapest 2006) kiértékelte, s a korai felső paleolitikus Aurignacien kultúrához sorolta.

2013 augusztusában kéthetes tervásatást végeztünk a lelőhelyen, az Eger környékén lengyel–magyar együttműködésben 2002 óta zajló kutatás programjába illeszkedve. A feltárás

¹ RKM 2004, 168–169.